

Examensmål för fordons- och transportprogrammet

Fordons- och transportprogrammet är ett yrkesprogram. Efter examen från programmet ska eleverna ha de kunskaper som behövs för att arbeta som till exempel fordonsmekaniker, fordonskadereparatör, fordonslackerare, reservdelsspecialist eller yrkesförare.

Utbildningen ska utveckla elevernas kunskaper om och färdigheter i fordonsteknik och i att utföra transporter. Inom området fordonsteknik behandlas fordons funktion och konstruktion samt diagnostik, reparation och service av fordon. Inom området transport behandlas person- eller godstransporter med hjälp av fordon och hantering av gods.

Snabb teknisk utveckling utmärker de yrken som utbildningen leder till. Den tekniska utrustningen blir också alltmer komplex, specialiserad och anpassad till det specifika fordonet eller yrkesområdet. Avancerad teknik och olika sätt att organisera arbetet kräver förmåga att reflektera över, värdera och välja mellan olika handlingsalternativ. Utbildningen ska därför utveckla elevernas förmåga till fortsatt lärande i arbetslivet och till att ta ansvar för sin egen utveckling inom yrket. Eleverna ska i samband med detta ges möjlighet att utveckla kunskaper om hur verksamheter inom fordons- och transportområdet kan främja hållbar utveckling. Eleverna ska även utveckla kunskaper om och färdigheter i att planera samt välja rätt utrustning och metod för att utföra arbetsuppgifter med hänsyn tagen till miljö, kvalitet, säkerhet och ekonomi. Utbildningen ska även bidra till att eleverna utvecklar förståelse av hur teknikutveckling och nya förutsättningar kan skapa förändrade villkor för yrkesområdet.

Kunskaper om olika digitala informationssystem är centrala och behövs inom alla de yrken utbildningen leder till. Utbildningen ska därför utveckla elevernas förmåga att söka, kritiskt granska och använda information med hjälp av digitala informationssystem på de sätt som yrkena kräver.

Utvecklingen inom de yrken som utbildningen leder till innebär att en person ensam arbetar med många skilda uppgifter i verksamheten, där olika typer av problem kan uppstå. Det ställer höga krav på förmåga till självständig problemlösning. Inom de yrken utbildningen leder till har dock inte alltid en person all den kunskap som krävs för att lösa en viss uppgift. Utbildningen ska därför utveckla elevernas förmåga att lösa problem såväl självständigt som genom samarbete med andra. Samarbetet och kommunikationen ska präglas av grundläggande demokratiska värderingar. Eleverna ska även ges möjlighet att utveckla initiativförmåga, idériedom och företagsamhet samt förståelse av branschens olika möjligheter. Utbildningen ska ge eleverna möjlighet att diskutera och reflektera över sitt eget lärande utifrån olika arbetsuppgifter och därigenom få en förståelse av sin egen yrkesutövning och yrket i stort.

Utbildningen ska också stimulera elevernas intresse att nyfiket söka kunskap och till fortsatt lärande inom såväl fortsatt utbildning som i samhälls- och arbetslivet. Utbildningen ska även åskådliggöra olika erfarenheter i förhållande till yrkesområdet och ge eleverna möjligheter att reflektera över hur normer om bland annat kön kan styra uppfattningar och strukturer. På så sätt ska utbildningen utveckla elevernas förmåga att överväga olika handlingsalternativ oavsett gruppstillhörighet och traditioner. Utbildningen ska även ge eleverna möjlighet att utveckla sin förmåga att hantera och utveckla goda relationer med både medarbetare och kunder. Eleverna

ska också utveckla ett yrkesmässigt språkbruk som fungerar i olika situationer med ett ordförråd som är relevant för yrket i både svenska och engelska. Dessutom ska eleverna utveckla sin förmåga att dokumentera sitt arbete enligt de krav som finns inom branschen.

Utbildningen ska utveckla elevernas kunskaper om nationella och internationella överenskommelser, lagar och andra bestämmelser inom valt yrkesområde. Dessa kunskaper är till exempel viktiga för att skapa en bra arbetsmiljö och förebygga arbetsskador.

Arbetsplatsförlagt lärande ska ingå i utbildningen. Det arbetsplatsförlagda lärandet ska bidra till att eleverna utvecklar yrkeskunskaper och en yrkesidentitet samt reflekterar över yrkeskulturen och blir en del av yrkesgemenskapen på en arbetsplats. Det arbetsplatsförlagda lärandet kan också ge inblick i företagandets villkor.

Examensmålet gäller för både skolförlagd utbildning och lärlingsutbildning.

Inriktningar

Fordons- och transportprogrammet har fyra inriktningar.

Inriktningen *fordonsskadeteknik och lackering* ska ge kunskaper i lackering av fordon samt diagnostik och reparation av fordonsskador. Inriktningen kan leda till arbete som fordonsskadereparatör eller fordonslackerare.

Inriktningen *lastbil och mobila maskiner* ska ge kunskaper i diagnostik, reparation och service av tunga fordon och mobila maskiner. Inriktningen kan leda till arbete som lastbilsmechaniker eller maskinmechaniker.

Inriktningen *personbil* ska ge kunskaper i diagnostik, reparation och service av lätta fordon. Inriktningen kan leda till arbete som personbilsmechaniker.

Inriktningen *transport* ska ge kunskaper i trafikvetenskap, transportsystem och logistik. Inriktningen kan leda till arbete som yrkesförare inom gods- eller persontransporter.

Samtliga inriktningar kan leda till fortsatta studier, till exempel på yrkeshögskola eller högskola.

Mål för gymnasiearbetet

Gymnasiearbetet ska visa att eleven är förberedd för det yrkesområde som gäller för den valda yrkesutgången. I gymnasiearbetet ska eleven visa sin förmåga att utföra vanligt förekommande arbetsuppgifter inom givna tidsramar. Det ska utföras på ett sådant sätt att eleven självständigt planerar, genomför och utvärderar sin uppgift. Gymnasiearbetet kan utformas så att det ger eleven möjlighet att pröva sitt yrkeskunnande i företagsliknande arbetsformer.